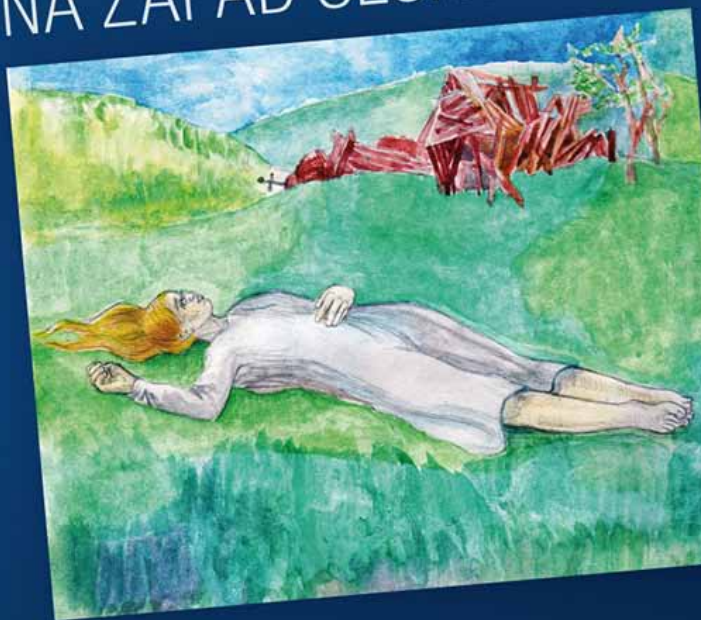

RICHARD
SOBOTKA

NĚKDY NAVEČER,
KDYŽ SE TAK DÍVÁM
NA ZÁPAD SLUNCE

RICHARD
SOBOTKA

NĚKDY NAVEČER,
KDYŽ SE TAK DÍVÁM
NA ZÁPAD SLUNCE

2013

Text © Richard Sobotka, 2009

Cover © Jakub Sobotka, 2009

Veškerá práva vyhrazena. Žádná část tohoto díla nesmí být reprodukována ani elektronicky přenášena či šířena bez předchozího písemného souhlasu majitele autorských práv.

Richard Sobotka

**NĚKDY NAVEČER, KDYŽ SE TAK DÍVÁM
NA ZÁPAD SLUNCE**

Sazba: Dušan Žárský

Obálka: Jakub Sobotka

Na obálce kresba Ryszarda Zawadzkiego

Vydání třetí, v elektronické podobě a v ŽÁR první

Vydal Dušan Žárský – ŽÁR, info@zar.cz

v roce 2013

ISBN 978-80-86725-20-8

Sám přes Atlantik

Pepa Rus měl bradu černou dvoudenním strniskem a oči ve střehu a s tou čupřinou vlasů nad čelem a s protáhlým obličejem, festovnými vysokými botami, držením těla, věčnou cigaretou mezi rty a vůbec vším připomínal Rusáka, jednoho z těch, co tenkrát v pětáctýřicátém hnali přes paseky, kudy teď Pepa Rus jezdí polní cestou přes vršek do fabriky a z fabriky na motocyklu HZ 125, jak tamtudy hnali Němce s ukazováčkem na spoušti samopalů, ra-ta-ta pokropit zablácené uniformy na zádech prchajících Němců, také my jsme pořád čekali, že se zničehož nic ozve ra-ta-ta, nebo beng beng pistole, či vrznutí vrat lehkého kulometu kropícího vše kolem za chůze i za běhu, však právě proto začali Pepovi říkat Pepa Rus, ale nic se nestalo, jen podrostlá brada se Pepovi černala jako by právě vymetl komín a nevědomky si otřel ruku od sazí právě o tu bradu, Pepa Rus se malounko vyklonil a pohlédl pod strop na čtvercové hodiny. Dopolední šichta končila. Já začínal svou odpolední, pokaždé jsem ji začínal s malým předstihem, vždycky jsem byl u mašin dřív, tak třicet minut náskok před partákem. Pepa Rus přestal kontrolovat hodiny, měli čas k odchodu, do skončení dopolední směny scházelo ještě několik minut, posadil se zpátky na železný zprohýbaný stůl, pokrytý zvlněným propáleným papírem, přitáhl ruční brašnu blíž k tělu a dál hleděl, jako by nás chtěl každou vteřinu postřílet. Také Fany si přisedla, už zastavila ten svůj kolotoč, ze kterého směnu co směnu odebírala na osm set hajzlůvek, a teď svítila svými světlounkými vlásky jako by měla na hlavě tisíciwattovou žárovku, že všichni museli právě do jiskření té svatozáře upírat oči a všichni byli k Fany tím jasem přitahováni jako noční můry k rozsvícené tisíciwattové žárovce uprostřed hluboké noci. Odin si co chvíli prohrábl nepořádné vlasy, které mu vzadu padaly až na lopatky, tomu nepomáhal ani šampon s kondicionérem v jedné flaštičce, jak mu po večerech z obrazovky důvěrně našeptával Vidal Sassoon. Kdyby se nechal ten Odin ostříhat nakrátko, pak by vypadal jako nedopeřené house, třebaže už mu táhlo na třicítku a tahal si do prázdného bytu všelijaké ženské, ale pořád byl svým způsobem stydlivka, a když se na šatně před sprchováním svlékl, tak vypadal jako ženatý vrabec, jenže pořád svobodný.

Jenom Venda byl pořád ještě i na konci šichty nabitý obrovskou energií, a ten náboj ho zvedal a vkládal mu do ruky železný pajzr a on jím mlátil do strojů, až se lidé ohlíželi z oken, jestli snad nehřmí, a Fany pokaždé leknutím nadskočila a řekla: Já se z toho poseru! Venda držel mašiny pokaždé v těžké drezúře, asi jako krotitel dravé zvěře lvy, nebo obrovité sibiřské tygry, mával jim před čumákem železným pajzrem, stačilo zakňučet v jiné tónině, už ji mašina měla, zámečník s elektrikářem mohli v poklidu pochrupávat v těch svých brlozích opravářských dílen jako medvědiska uprostřed nejtuzší zimy po celou šichtu, Venda dokázal udržet mašiny na uzdě, chvěly se a trásly, kvičely a syčely strachem, jen se ve dveřích haly ukázal obrys Vendova těla, sotva do toho obrovitého prostoru pronikla molekula Vendova pachu. Tak jsme zůstávali v družném hovoru, ostatní čekali na padla, já už rozjížděl svou odpolední na plnění výkonu, parták pořád nikde, probírala se obvyklá témata, jak si šéfové zase namastili kapsy a jak nás, co podáváme u lisů výkony, odrbali, kdo z nich má kolik autáků a jaké barvy a v jaké ceně statisíců, jak si i přesto jezdí podniková právnička nakupovat služebním vozem v doprovodu erárního šoféra, jak s tím tady manipulant Křivohubka praštil, protože už nemohl tu buzeraci za těch pár mizerných šupů vydržet, věčně ho hledali po šatnách, po kumbálech elektrikářů a zámečníků, kde zalehl tentokrát, tak ten Křivohubka s tím praštil a den na to si půjčil od kámoše auták, že si pojede dojednat parádní džob, ale nacvakl ten kámošův auták a způsobil na něm škodu za šedesát tisíc. Také byla na přetřesu Nítěnka, jak ona si v púllitrovém hrnku nosí k mašině čerstvě uvažené kafe, kouří cigaretu elegantně zasunutou mezi rty pomalované krvavou šminkou, celá jako by utekla z obrazu Salvadora Dalího, v těch montérkách bys mohl šmátrat týden jak bys chtěl, marně bys ji hledal, jako by jí někdo ukradl zadnici, ale prsa si buď vycpávala, nebo nafukovala, alespoň za něco by ji bylo chytit, vlasy slámově žluté jako zlomený snopek, ta by se vážně protáhla uchem jehly na přišívání manžetových knoflíčků. Probírali jsme Nítěnku ze všech stran a úhlů, z nadhledu i podhledu, svlékali ji nitku po nitce a zase ji oblékali, ale nějak halabala... A ve Vendovi náboj zase nakumuloval do maxima a on vyskočil, popadl železný pajzr a zničehož nic jím třískl do mašiny, která se i tak neodvážila ani hnout, ani nemukala, ani fouskem nepohnula, a Fany

zase nadskočila a řekla: Já se z toho poseru! A Odin řekl: Vypadala rozechvěle, ale když jsem jí začal rozepínat knoflíčky, tak se ošívala, a když jsem se jí pak propracoval až k šňůrce podprsenky přes záda, měla ji zaháknutou šíleně komplikovanou sponou, tak řekla nech toho, co z toho máš, já blbec do ní celý večer házím jako do pokladničky gulášek, kafíčko, koňáček, cigaretky, a tak se zeptám, jak jsem se naštvál: Heleď, co vlastně chceš? A ona: Půjčit dvacku! Tak jsem jí řekl: Tůdle! A ona se ofrněla a že může klidně jít, a také šla, ale ještě si v předsíni upšoukla, řacha to byla jako když praskne u parní rychlíkové lokomotivy přetopený kotel, hned všichni z paneláku vybíhali na trávník, že už konečně přišlo zemětřesení i sem, pak za sebou práskla dveřmi a já si říkal, co jsem to za vola, takové známosti, takové vypeřliané kočky, pak není divu, že moje saldo permanentně vykazuje pasíva. Venda prohlásil: Já bych jí nakopal do řiti! A popadl pajzr, protože náboj v jeho těle se znovu blížil k maximu, mašiny poslušně panáčkovaly, tak byly vycvičené, jim stačilo ten pajzr jen uvidět, čuchnout si k němu, třeba jen Vendu s tím pajzrem zhlédnout a už dělaly, co mu na očích viděly. Vendův kumulovaný náboj však náhle odsála myšlenka, odložil pajzr aniž ho použil a řekl: Ženské jsou bestie zrádné! A dodal: Některé... A potom vyprávěl jak se celý minulý den těšil na kámošku, jak se pulíroval, posypával pudry, intimsprejoval až připomínal sjednocenou drogerii s parfumerií a všichni se za ním na ulici ohlíželi jako by je míjel obchodní cestující s ruskými voňavkami, jako by byl živou reklamou na kosmetické zboží, jako by v praxi uplatňoval slogan pro muže to nejlepší, a také, že není tak bohatý, aby si kupoval levné zboží, jako by to éro z reklamy na obrazovce neletělo nad kabrioletem té krásy z televizní reklamy, ale nad Vendou, přitahováno jeho neodolatelným parfémem, jako by za pákami toho éra neseděl ten vymóděný křupan, ale nejvyhlášenější krasavice co se kdy na zeměkouli urodily, Matou Hari počínaje a Lolobrigitou či Marylin konče, nebo dokonce těmi, které do maxikrásy teprve dospívaly, či co se ještě nenarodily, ale ta Vendova kámoška, na kterou se ten den těšil, všechny ty frajle z toho éra vypakovala, vyprala je pryč jako se vyhazují žitné snopky z fůry, když konečně dorazil vrchovatě naložený povoz do stodoly, až v tom éru nakonec zůstala jenom ta Vendova kámoška sama, a Venda ji nahmatal a chtěl si ji připasovat k tělu,

ale ještě před tím ji loupal slupku po slupce, jen tak z rozkoše, jako to dělá pořádná hospodyňka s cibulí, aby si užila té vůně i těch slz a aby rozkoš byla co největší, loupal ji, loupal... A Venda najednou vykřikl: A ona měla ten den rajskou! Popadl pajzr a vyskočil a nic nedbal, že mašiny před ním panáčkují, že stojí v pozoru, že se jim ani fousek nezachvěje, třískl nejbližší po čumáku, že to bylo slyšet až v kancelářích ředitelství a lidé odtamtud přibíhali k oknům a dívali se, co se to děje, a křížovali se jezusmaria, ať se nám ten zastaralý strojový park nerozpadne, ať vydrží alespoň do prvního, než si vyplatíme čtvrtletní prémii! Všichni jsme zůstali nad Vendovou tragédií vážní, jenom Fany se smála. Smála se hlasitě a smála se vesele a připomínala při tom smíchu hezoulinkou Barbie z televizní reklamy, jenže namísto Kena ji pod žebra rafnul Venda, až vypískla, a namísto sladkých slovíček jí sypal do světlouloukových vlásků: Ještě ty mne ser! Fany se smála, Venda řičel. Také Odin se svíjel od smíchu, válel se po přepáleném papíře, kterým byl pokryt železný stůl, kam jsem odkládal vylišované a ještě horké koberce na podlahy osobních automobilů pod kramflíčky sličných řidiček. Pepa Rus ukázal sadu svítivých zubů, ale prst ze spouště pomyslného samopalu nespustil, jenom Lenin zůstal vážný, jinak nás všechny ostatní Fany tím svým smíchem nakazila. Leninovi nepřipadalo na Vendově neštěstí nic legračního. A ještě Šprajcák se nesmál, vjel do haly s paletou materiálu a při tom jeho hrk brk všechno vyklopil a zařval: Krucinál! A znovu se všichni smáli, kromě Lenina, který svou baterii lisů pokaždé obsluhoval, jako by se na ten čas strávený ve fabrice proměňoval ve skutečného Lenina a psal po chvilkách ty své politické traktáty, které pak přivedly celé národy do neštěstí, ten skutečný Lenin byl také pořád tak vážný, toho nedokázal rozveselit ani syfilis, na který pak ten supervůdce dělnické třídy nakonec umřel. Tak vážný byl ten kluk, kterému přezdívali Lenin, třebaže ten nikdy žádné traktáty a jiné nesmysly ani nenapsal, ani nečetl, jen všechno věděl, všechno znal, všude byl, takže proto mu říkali Lenin. Ani já jsem se nesmál. Seděl jsem kousek stranou a naslouchal šumění vln, které se lísaly k bokům lodice na které jsme společně seděli a nechávali se těmi vlnami pohupovat, chvílemi jsem se na těch vlnách vyprávění i vznášel, pak zase spolu s ostatními klesal do prohlubně, zamodralé obláčky z čerstvě vylišovaných gumových koberců do

aut'áků vytvářely dojem kadidla a blízkosti nebes. Zatím jantarové oči Fany rozlévaly všude kolem mdlou zeleň mořských hlubin. A při tom jak se Fany smála, ukázala zuby, jako by vyloupila všechny japonské perlorodkové podmořské plantáže i s těmi zaplombovanými perlami nepravých perlorodek. Fany se při každé příležitosti smála, všem se smála, ale jí se nikdy nikdo nesmál, třebaže z jejího těla mohly směle startovat proudové nadzvukové letouny SU-25, neboť v tomhle kroužku bláznů byla vévodkyní, královnou krásy, princeznou, ona byla tou Barbie, o které se noc co noc zdá všem děvčátkům na celém světě. Šprajcák krucifixoval nad rozsypanou paletou a Venda řval: Co tady děláš za bordel! Ale pomohl mu nahodit bedničky zpátky na paletu, pak vzal železný pajzr, ale mašiny tak pozorně panáčkovaly a tak úzkostlivě se chvěly, kňučely a očima visely na Vendových rtech splnit okamžitě každou i nevyslovenou myšlenku, že Venda raději pajzr odhodil. Mrkl na čtvercové hodiny pod stropem a řekl: Co tady ještě blbnu? A ohlédl se na mne: Kde máš part'áka? Part'ák nepřišel, zase budu sloužit na odpolední sám, málem sám v celé hale. Všichni se posbírali a zvedli, Pepa Rus se samopalem na volno přes rameno, Odin si cestou prohrabával vypelichané vlasy, Lenin zíval, Šprajcák odhrčel na mašině. Také Fany se zvedla, ale ještě řekla: Teda s váma je zábava, jako na funuse! Všichni se zvedli. Odrazili mou lodičku od břehu, odešli po skončené směně domů, nechali mne pro zbytek odpoledne pohupovat se uprostřed zamodralých kouřových obláčků na zelených vlnách Atlantiku pro zbytek odpolední šichty samotného.

(Povídka získala 1. cenu v celostátní soutěži „Povídka '93“, vyhlášené v roce 1989 K 89, Klub spisovatelů nestraníků, Praha.)